

Sygn. akt I ACz 166/13

POSTANOWIENIE

Dnia 29 marca 2013 roku

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Palacz (spr.)
Sędziowie:	SA Marek Klimczak
	SA Jan Sokulski

po rozpoznaniu w dniu 29 marca 2013 roku

na posiedzeniu niejawnym sprawy

z powództwa **Prokuratora Rejonowego w Rzeszowie** działającego na rzecz M. R. i z powództwa **M. R.**

przeciwko **A. R. i J. R.**

o unieważnienie umowy

na skutek zażalenia pozwanych

na postanowienie zawarte w pkt. III wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie

z dnia 24 października 2012 r., sygn. akt I C 1035/11

p o s t a n a w i a:

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę w tym zakresie przekazać Sądowi Okręgowemu w Rzeszowie do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem zapadłym w wyroku Sąd Okręgowy nakazał ściągnąć od pozwanych solidarnie na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Rzeszowie kwotę 10.000 zł tytułem „uzupełnienia” opłaty od pozwu.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy podał, iż podstawą rozstrzygnięcia zawartego w pkt. III wyroku jest dyspozycja z art. 98 kpc. Wysokość opłaty została natomiast ustalona na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Na powyższe postanowienie pozwani wnieśli zażalenie, w którym zarzucili błędne ustalenie wartości przedmiotu sporu i obciążenie ich opłatą sądową w nadmiernej wysokości oraz naruszenie art. 102 kpc poprzez jego niezastosowanie.

Pozwani wskazali też, że stali się pozwanymi w niniejszej sprawie wbrew własnej woli, jako spadkobiercy zmarłego R. R. i nie mogli przewidzieć konieczności bycia stroną pozwaną w procesie o unieważnienie aktu notarialnego.

Mając powyższe na uwadze pozwani wnieśli o zmianę zaskarżonego postanowienia i nieobciążanie ich opłatą sądową od pozwu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy w tej części do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Rzeszowie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

W pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że w niniejszej sprawie wartość przedmiotu sporu (200.000 zł) została przez powoda określona w oparciu o wartość rynkową mieszkania o pow. 44,60 m², położonej w dzielnicy (...) w R. (k. 27, 29) i kwota ta nie budziła wątpliwości ani Sądu, ani stron.

Nie mają więc racji skarżący twierdząc, iż wartość przedmiotu sporu została zawyżona.

Odnosząc się do pozostałych zarzutów zażalenia, należy zauważyć, iż w niniejszej sprawie zastosowanie ma art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Zgodnie z tym przepisem, kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąża przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu.

Z tych też względów, przy analizowaniu wniosku pozwanych o nieobciążanie ich opłatą sądową od pozwu, należy wziąć pod uwagę dyspozycję z art. 113 ust. 1 w/w ustawy w zw. z art. 102 kpc.

Art. 102 kpc - na który powołują się pozwani - jest odstępstwem od zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Stanowi on rozwiązanie szczególne, niepodlegające wykładni rozszerzającej i wykluczające stosowanie wszelkich uogólnień, a zatem do swego zastosowania wymaga wystąpienia wyjątkowych okoliczności, do których można zaliczyć np. stan majątkowy strony, jej sytuację życiową, czy okoliczności związane z samym przebiegiem procesu. Kwalifikacja „wypadków szczególnie uzasadnionych” należy do sądu, który powinien uwzględnić całokształt okoliczności sprawy i kierować się własnym poczuciem sprawiedliwości.

Szczególnie uzasadniony wypadek, o którym mowa powyżej, może być rozpatrywany przede wszystkim w kontekście sytuacji materialnej pozwanych, bo sam charakter niniejszej sprawy nie daje podstaw do nieobciążania pozwanych kosztami sądowymi. Dlatego też, zdaniem Sądu Apelacyjnego, zasadnym jest poczynienie ustaleń w tym zakresie, gdyż dopiero wówczas będzie można rozważyć, czy zachodzą podstawy do zastosowania art. 102 kpc w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Z uwagi na brak w aktach sprawy potrzebnych informacji, Sąd Okręgowy powinien ustalić sytuację majątkową, rodzinną pozwanych oraz ich źródła utrzymania i wysokość dochodów. Dopiero bowiem całościowy obraz sytuacji materialnej pozwanych pozwoli odnieść się do dyspozycji z art. 102 kpc w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Z tych też względów Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżone postanowienie w oparciu o art. 386 § 4 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc.